Suomen luonnonsuojeluliitto

13.3.2017

Sirkku Manninen
varapuheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliitto

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

ASIA: VNS 1/2017 vp Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta Kestävän kehityksen Suomi – pitkäjänteisesti, johdonmukaisesti ja osallistavasti

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta kommentoida käsiteltävää valtioneuvoston selontekoa ja lausuu siitä seuraavaa:

Hallitus on nostanut Agenda2030:n toimeenpanon yhdeksi kärjeksi hiilineutraalin ja resurssiviisaan yhteiskunnan. Pääministeri Sipilän hallitusohjelmassa hiilineutraalin yhteiskunnan toteuttaminen kytkeytyy vahvasti biotalouteen. Suomen luonnonsuojeluliiton mielestä hallituksen selonteossa esitettyihin toimenpiteisiin liittyy selviä heikkouksia mitä tulee sekä luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien toiminnan turvaamiseen että konkreettisiin CO_2-päästöjen vähentämistoimenpiteisiin (energiankulutuksen vähentämiseen, energiankäytön tehostamiseen ja uusiutuvien energiamuotojen osuuden kasvattamiseen kestävästi).

Nämä heikkoudet liittyvät etenkin Agenda2030:een kytkeytyvään energia- ja ilmastostrategiaan, joka pohjautuu pitkälti puubiomassan ja puupohjaisten biopolttoaineiden käytön lisäämiseen energiantuotannossa ja liikenteessä. Suomen uhanalaisista eliölajeista noin 36% elää ensisijaisesti metsissä. Etenkin vanhat metsät ovat uhanalaisten metsälajien tärkein elinympäristö[1]. Lisähakkuut nuorentavat metsien ikärakennetta entisestään heikentäen täten niiden monimuotoisuutta ja ekosysteemien toimintakykyä[2]. Metsäluonnon suojelua tuleekin tehostaa vaikka hakkuita ei edes lisättäisi (esim. METSO-ohjelman rahoitus tulee palauttaa vuoden 2014 tasolle).

Energia- ja ilmastostrategian vaikutusarviot –yhteenvetoraportissa[3] todetaan lisääntyvän puunkäytön pienentävän metsien hiilinielua niin paljon, että ilmakehän CO_2-pitoisuus pysyy suurin piirtein nykytasolla 2030 saakka. Hakkuiden kasvattaminen nykytasosta pienentää myös metsien ja maaperän hiilivarastoa. Kaiken kaikkiaan Suomen energia- ja ilmastopolitiikka perustuu tilastokikkailuun, jossa puupohjaisen biomassan CO_2-päästöt merkitään nollaksi. Puun polttaminen ei koskaan poista CO_2:a ilmakehästä, vaan puuhun sitoutunut hiili vapautuu poltettaessa ilmakehään samalla tavalla kuin kivihiileen tai turpeeseen sitoutunut hiili. Hallituksen energiapolitiikan kyseenalaistavat jopa metsäteollisuuden toimijat, jotka moittivat mm. hallituksen metsähakkeen energiatukea[4].

Hallituksen Agenda2030-selontekoon sisältyy vuoteen keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan

suunnitelman laatiminen. Suunnitelmassa esitetään millä toimilla kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään ja ilmastonmuutosta hillitään päästökaupan ulkopuolisilla sektoreilla – liikenteessä, rakennusten erillislämmityksessä, jätteissä ja maataloudessa. Jotta ko. suunnitelmalla saavutetaan todellisia kasvihuonekaasupäästövähennyksiä, tulee siihen sisältyä uusia konkreettisia todellisia päästövähennystoimenpiteitä. Näin siksi, että esimerkiksi suurin osa energia- ja ilmastostrategiaan sisältyvistä liikennesektorin energiasäästöistä toteutuu jo sovituilla politiikoilla[3]. Sipilän hallituksen toimenpiteet vähempipäästöisiin käyttövoimiin perustuvien ajoneuvojen lisäämisestä eivät siis juuri vähennä liikenteen päästöjä. Uusi iso auto kuluttaa enemmän energiaa kuin samaa käyttövoimaa käyttävä uusi pieni auto. Autoverotuksen tulisikin suosia pienikokoisia vähempipäästöisiä henkilöautoja ja autoetu tulisi poistaa. Tavara- ja julkisessa liikenteessä tulee kasvattaa raideliikenteen ja biokaasuautojen osuuksia.

Biobiomassapohjaisten polttoaineiden tuottamisessa tarvittavat energiapanokset voivat usein aiheuttaa suuremmat kasvihuonekaasupäästöt kuin fossiiliset polttoaineet, joita biopolttoaineilla korvataan. Äärimmäinen esimerkki tästä on Kemiin suunniteltu Sunshine Kaidi (Finland) New Energy Co. Oy:n biopolttoainejalostamo, jonka lopputuote, biodieselöljy ja –bensiini, sisältäisi arviolta alle 50% prosessiin syötetystä energiasta (puubiomassa, mäntyöljy, nesteytetty maakaasu, koksi, sähkö). Jalostamon CO_2-päästöt ovat ympäristöluvan mukaan 1,3 milj. tonnia/vuosi[5]. Tällaiset hankkeet ovat kestämättömiä niin luonnon kuin taloudellisestakin näkökulmasta.

VTT on arvioinut, että kustannustehokkaita energiansäästömahdollisuuksia ja -potentiaalia on toistaiseksi toteutunutta enemmän[6]. Energiansäästön ja päästövähennysten osalta rakennusten ohella keskeistä on ottaa huomioon liikennesektorin energiankäyttö. Puurakentamisen edistäminen, puuhun perustuvien resurssien ja muiden luonnonvarojen kaskadikäyttö, suurimman jalostusasteen tuotannon priorisointi sekä ravinteiden talteenotto ja kierrättäminen maataloudessa ovat myös esimerkkejä toimista, jotka säästävät uusiutuvia ja uusiutumattomia luonnonvaroja sekä luovat lisäarvoa ja kestäviä työpaikkoja.

[1]Rassi P. ym. 2010. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/Erillisjulkaisut/Suomen_lajien_uhanalaisuus__Punainen_kir(4709

[2]Korhonen K.T. ym. 2016. Biotalousskenaarioiden mukaisten hakkuiden vaikutukset metsien monimuotoisuudelle tärkeisiin rakennepiirteisiin. https://www.luke.fi/wp-content/uploads/2016/10/luke-luobio_51_2016.pdf

[3]Koljonen T. ym. 2017. Energia- ja ilmastostrategian vaikutusarviot: Yhteenvetoraportti. http://tietokayttoon.fi/documents/10616/3866814/21_Energia+ja+ilmastostrategian+vaikutusarviot+Yhteenvetoraportti/40df1f5f-c99c-47d1-a929-a4c825f71547?version=1.0

[4]Tomi Salo, Helsingin Sanomat, Mielipide 11.3.2017

[5]PSAVI/2560/2016. https://tietopalvelu.ahtp.fi/Lupa/Lisatiedot.aspx?Asia_ID=1330108

[6]Koreneff G. ym. 2014. Energiatehokuuden kehittymien Suomessa. Arviot menneisyydestä ja tulevaisuudesta. http://www.vtt.fi/inf/pdf/technology/2014/T180.pdf

Sirkku Manninen
sirkku.manninen@sll.fi, sirkku.manninen@helsinki.fi, 040-5631546